

دائرة مخصوصه

درسعادتده باب عالی جوارنده

محل اداره:

مشرط القلم

۱۳۲۶

اخطار:

مسلكمنزه موافق آثار جديده مع المنوئيه
قبول اورانور

درج ايدهنن آثار اعاده اورانور

ديره، فلسفه، علوم، حقوق، ادبيات، سياسيات، وبالخاصه كرك سياسى وكرك اجتماعى ومدنى احوال وشؤون اسلاميه دهر بحث ايدر وهفته ده بر نشر انور.

آبونه بدلى

سنه لكى التى آيلنى

ممالك عثمانيه	ايچون	۸۰	۴۰	غروش
روسيه	»	۶۰۰	۳۰۰	روبله
ساثر ممالك اجنييه	»	۱۷	۹	فرانق

صاحب ومؤسسلى:

ابوالعلا زين العابدين - ح. اشرف اديب

تاريخ تأسيسى

۱۰ تموز ۳۲۴

درسعادتده نسخه سى ۵۰ پاره در

قبرله دن مقوا بورو ايله كوندريلىر سه سنوى

۲۰ غروش فضله آلنير

عدد: ۷۲

۸ محرم ۳۲۸ پنجشنبه ۷ كانون ثانى ۳۲۵

اوچنچى جلد

جاهلدر . چونکه اساساً علمی ، فضلی اولمدینی حالدہ بویله بر ادعاده بولنورسه خلق او ادعا ایتدیکی علمک ، یاخود فضلك ظاهرده بر اثرینی کوردمیهجکی ، یعنی او آدم عمومک نفعنه خادم بر تألیف میدانہ کتیرمهش ، بر حقیقت کشف ایتمهش ، بر مشکل حل ایلدهمهش اولمقله برابر هرکس مدعاسنی تصدیق ایدیور ظننده بولندینی ایچون شو حقیقتدن غافل اولیورکه انسان مسموعاتی مشهوداته تطبیق ایتک فطرهتنددر ؛ بناء علیه ایشتدیکنی کوردیکنه مطابق بولمدینی کبی بوتون او مسموعاتی صاحبک یوزینه چاربار ، بوصورتله حریفک دعواسنی کندنی علیهنه دونهرك خلقک نظرندن دوشمسنه سبب اولور . کذلک کندیلری بوسبوتون مخالف بر جهته متوجه اولدقلری حالدہ خلقی باشقه برغایته ارشاد ایتک استیهرك موفقیقت امیدنده بولنانلر شبههسز غفلت محض ایچنده قالش جهل مرکب اربابیدر . زیرا بیلیمورلرکه افعال اقبالدن قات قات مؤثردر . اوت ، سوز هم صدقه ، هم کذبہ محتمل اولدینی ایچون سامع قبولده متردد بولنور ؛ لیکن ایش بویله اولیوب بر امر مشهود اولدینی ایچون قارشیسندہ کنه حقیله تأثیر ایدر ، نفسنده برانطباع حاصل ایلرده امتثال ایچون بر حرکت حصولی مؤدی اولور .

کندیسندہ موجود بر نقصانی بشقهسندہ کورنجه تعیبه قالیشانلر ایه بیلیمورلرکه آخرک عیبی یاد ایتک کندیسندہ کی قصوری بشقهلرینه اخطار ایتک دیمکدر .

اوله یا ! نقیصه تکبر ایلہ معلول اولان بر آدم بشقهسنگ کبریٰ ذم ایتدیمی هیچ فرقنه وارمقسزین کندینی ذم ایتش اولور .

نقصانی اعتراف ایدیور حکمندهدر . زیرا کندیسندہ اولیمان برمرتیک وجودینی ادعا ایتک ، کندیسنگ راغب اولمدینی برمرتیه بشقهلرینی ترغیب ایتک ، کندیسندہ موجود معایی بشقهلرینه اسناد ایلہ تقییدده بولنمق اولسه اولسه دیکلهینلره کندنی فضل وکمالی آکلاتمق ، خلقی ارشاد ایتک استدیکی غایته کندیسنگ واصل اولمش بولندینی کوسترمک ، بشقهلری حقنده تعیبه ایتدیکی نقائصدن نفسنگ ازاده اولدینی بیلدیرمکدر ؛ تا که هرکس کندیسنه تعظیم ایتسونده بوصورتله کندیسنه بعض منافع تأمین ایتسون . ایشه او آدم بوحرکتی ایلہ کندیسنگ هیچ برشیئه ، هیچ برمرتیه نائل اولمدینی نفسنه قارشنی سویلش اولیور . اوله یا ، اگر ادعا ایلدیکی کماله حقیقه صاحب اوله ایدی فضلك آثاری . بوکی دعوالره حاجت برافقسزین . رفعت قدرینه ، علو مقامنه شاهد اولوردی . هم او زمان کندیسنی مدح ، یاخود بشقهلرینی ذم ایتکه هیچ برسبب کوره مزدی . بلکه آثار فضیلتی بومقصدی تمامیلہ ایفا ایدهرک قلوبی کندوسنه طوغری جذب ایدردی . بناء علیه هرکیم اوصاف فاضلهدن بریلہ تمدح کلفقتده بولنور ، یاخود بشقهلرینک قدرینی ایندیرمک صورتیلہ اظهار کماله طالب اولورسه ایشه او آدم فضیلتدن خالی اولدینی اعتراف ایدیور دیمکدر . زیرا حقیقت کندیسنه شهادت ایتدیکی ایچون دیکلینلری اقناع مقصدیلہ یلانه مجبور اولیور .

اصول ومبانی اسلامیه تماماً وحرفیاً مضبوط اولدینی کبی الی الابد مصنون ومحفوظ اولهرق قالدہجقدر . هیچ بر اساس دینیمز هیچ بر صورتله قابل تغییر دکادر . بویله بر تغییر وتحویل تصور ایدن شخص احق الحق واجهل جهلادر . مثلاًعدل واحسانک اقدموظائف اسلامیه اولمسی قرآن میننده بروجه صراحت مذکور ، صوروکیفیات اجراییهسی بیکلرجه احادیث شریفه ایلہ ثابت ومشهور اولدینی حالدہ خلافه حرکتی اعتیاد ایدن بر شخص مستبد جبار طرفندن بو حقیقت قابل سترواخفا اولورمی ؟ یاخود ایفای صلاته مواظب اولیمان بر رجل فاسق نه قدر متنفذ اولورسه اولسون فرضیت صلواته دائر آیات واحادیثی احما ایدہ بیلیرمی ؟

جبروت واستبدادک تأثیری اولسه اولسه مستبدک کندنی مواجههسندہ بو طاقم حقائقدن بحث ایدنلره بد معامله ایتمکدن عبارت اوله بیلیر .

بو ناشر متجاسر ومتجاهلک مقصدی - استبداد وتحکم انتشار معارفه عدم مساعدہ ایلہ رواج بولهجنی قضیهسنه استناداً - قلوب صافیہ اصحابنه قارشنی بر مغالطه عوامفریبانه وتلیسکارانه سردی ایلہ نبوت ورسالت کبی مبانی جلیله اسلامیهی هدم وابطال ، وتواتر ثابت اولان سیر وشائل محمدیه وایچنده قرآن عظیم الشان داخل اولدینی بوتون معجزات نبویهی تزییف وانکاردن عبارت اولدینی اثر ملغنت بر خبائتنی مطالعه ایدن ذواته اخطاره حاجت کوردهمین . بونک فکر واعتقادنجه علمای اسلامک یازوب نشر ایتدکاری کتابلر مذب یالان ، افراد مسلمینک جزم وتیقن ایلہ تشرف ایلدکاری حقائق دینه ، « دوزی » دستورینه توافق ایتدیکی ایچون ، کاملاً خطا اندر خطا اولوب یالکنز کندیسنگ پیرو اولدینی جزویت یاپاسلرینک نشر و اخبار ایتدکاری مفتریات ومزخرفات عین حقیقت ایش . اخوان دینی ! اولان مسلمانلراونلرک دیدیگنی قبول واعتقاد ایدرلرسه اول وقت جدی مسلمان اوله بیلیرلرمش !....

بو حالدہ ناشر مزبورک اصل اخوانی مسلکداشلری بولنان ، ممالک اسلامیه دخولی بمنوع « کونش » نامی ویریلن معهود ورقبارہ مظالمک معهود محررلری واونلرک امشالی اولدینی بی اشتباهدر . کتاب ضلالتصائبده عین معامله اجرا اولنمق لازمدر .

ومن الله الهدایة والتوفیق

منسترلی اسماعیل حق

لاف نه قدر چوقده ایش نه قدر آزا

انسان ایچون اک فنا ، اک بیانی برصفت وارسه اوده یامدینی سویلک ، کندیسنگ سلوک ایتدیکی بریوله بشقهلرینی ارشاده جالیشمق ، کندنی ایچون عیب کورمدیکی برقصوری بشقهلرندہ کورنجه تعیبه قالدشمقدر . بوصفله متصف اولان آدم اولاهلدر ؛ نانیا نقصانی اعتراف ایدیور حکمندهدر ؛ نانیا مقصدی فنا ، همتی دون دیمکدر .

مقصدي فنا، همي دون ديمكدر. زيرا بوصفته متصف اولان آدم فضيلت صاحبي اولمسي اصلا ايستمز، كماله وصوله چالشمز. اونك ايستديكي هر نه صورته اولورسه اولسون معيشتي تايميندن عبارتدر. بويله لري بسيط فكري آدمك ياننده بولنديم بوتون دوشونديكري، اونلوك ذهني چلمك، سايديني اوصاف كامله نك كنديسنده بولنديغه، بشقه لرينه اسناد ايله مؤاخذه ايتديكي نقايصدن كنده يسنك منز اولديغه اينانديرمق، بوصورته بعض آمال خسيه يه وصول ايچون اونلوك معاونت لريني تايمين ايلك ياخود حرص و طمعني تسكين ايچون اونلردن برلقمه قايتمقد، باشقه برشي دكلدر. بويله لري عادتاً طولاندير يچيلر، خرسزلر منزله سنده دركه آرده كي فرق اسم اختلافدن عبارتدر.

فعل ايله تايد ايتمين سوزك اذيل بروصف اولمسنه كلنجه، چونكه بو حال فناي بدها "ثابت اولان برطاق اوصافك موجوديته دلالت ايدر.

شاين تأسفدر كه اهاليزك چوغنده حتى قسم اعظمنده بو صفت موجوددر؛ ده طوغريسي قولني فعلاً اثبات ايدن آدم بك آزدر. [بو كي آجي حقيقتلري غزته لره يازمقدن اوتانيورز. لكن اغيارك مطلع اولديني بر عبي كيزلمكه نه فائده واردر؟ بولري صايوب، دوكمك بر وظيفه در. اويله يا! بلكه بو صورت انتباهه مدار اولور.] اولرك ايچنده كي خصوصي مجلسله، هر كسه مخصوص محللرده كي عمومي محفلله كينجه برچوقلرينه راست كلورز كه عقلي نقل بوتون علمي اوقومش؛ يوكسك يوكسك كتابلر مطالعه ايتش، مباحث جليله يه واقف اولش؛ برچوق سرائر فنيه كشف ايتش؛ بوندن باشقه تحصيل ايله مشغول اولديني زمانلرده شدت ذكا ايله، قوت حافظه ايله اشهار ايتش اولديني سويلر طورر. كذلك اويله لريني كورويورز كه خصمني اقتاع؛ طالبني مستفيد ايتك خصوصنده كعبه هيچ بر عالمك واره ميه جني درجه يه واصل اولش، كلاميله اذهان ميته يه روح بخش ايديور، فكرلره اسرار كاشاني برر بر تلقين ايديور. كنديلرنده علم، ياخود تعاليم صفتي بولنديني ظن اولنان هر كيمه سورسه كز اويله جوابلر آيرسكز كه هر كس بومسلكه سالك اولسه علوم انتشار ايده جك، معارف تعمم ايله جك صانيرسكز. لكن برده نفس الامري دوشونجه كورويورز كه ميدانده نه تأليفات وار، نه تصديقات، اورته ده كي برقاچ اثرده يامعني جهتندن ناقص، ياخود لفظ اعتباريله مؤلفك مقصدي اكلا شيلميه جقي قدر بوزوق، بناء عليه وجودي عدمه مساوي. تحصيلده بولنانلر ايسه اوغرنده عمرلريني هدر ايتديكري مقصد مغزني ادرا كدن دائماً عاجز، بو سوزيمزه دليل ايسه زواليلرك باشلي باشه. برايشي باشه چيقاراماملري، اوكرنك ايستديكري بر صنعتي ايلري كوتوره ميه رك دائماً بشقه لرينه محتاج اولمليدر.

خلق ايچنده اويله لري وار كه مصالح عامه حقنده حسب حاله كيريشه جك اولورسه كز امور ملتك غوامضي شرحه باشايه رق

نه يابلق، جلب منفعت دفع مضرت ايچون هانكي واسطه لره توسل ايدملك لازمه جكني، عدالت، معرفت، مساوات كي روح ترقيني كافل اولان اسبابي تايمين ايچون نصل بر اصول تعقبي ايجاب ايده جكني ساعتلرجه آكلانيرده صكره بوايشلردن بري كنديسنه توديع اولنجه باقارسيكز كه حريف خيرون آلايلديكنه اوزاق، شره صوك درجه ده يقين؛ مساوات طرفه هيچ يناشمور؛ عدالت قباحث كوريبور. كندي هوسانندن، اغراضندن بشقه برشي دوشنمبور؛ هم بوني كنديسي ايچون برحق عدايديبور. بونكه برابر سوزه، دعوای حقه كلنجه اولكي موعظه لرندن هيچ اوتانمبور. لساني طلاق سابقه سني اصلا غائب ايتبور. شايد بريسي كنديسنه آزيچق معارض چيقه جق اولورسه محوينه يورومك ايستبور.

ينه خلق ايچنده اويله لري وار كه بشريته اصابت ايدن بتون مصيبتلرك منشئ حسد، بغض، تفرقه، منافع شخصيه مبلي، منافع عموميه قارشى مبالانسراق كي اسبابدن ايلري كلير كي صحتي مسلم برچوق سوزلر سويليورلر. اكر هر كون بيك كيشي ايله قونوشه كز عيني اقرارده بولنه رق كنديسنك اولانجه قوتيله اتحاد. اختلافه ماييل اولديني، تفرقه نك بشقه لري طرفندن ايقتاع ايدليكني ادعا ايدر. لكن بو محاوره اثناسنده اوتهدن بري كلهرك قارشيكزده كي آدمدن اوقاجق برحقني مطالبه ده بولنسه، همده طلبنده نه قدر ممكن سه اوقدر انسانيتكارانه طاورانسسه باقارسيكز كه حريف غيظندن ييلان كي قيوريم قيوريم قيورانيور. كذلك اخوانندن برينه عارض اولان بر فلاكتي ازاله يه ياخود بر يچاره يه معاونته دعوت اولنسه در حال تعلله، واهي برطاق معذرتلر سردينه باشلار، ياخود امتناع ايدبور، استكبار ايدبور، بونم ايشم دكلدر دييور، شايد زراعت، صناعت، نافع، ياخود تربيه عموميه يه مفيد بر امر خيره مظاهرتي طلب ايدلسه باقورسكز كه ايشي استخفاف، تكليف ايدنلري حماقتله اتهام ايده رك؛ بوايشك بكانه عايشي وار؟ عوام ايله بنم مناسبتم نه در؟ اه اونلري بشقه لري واسطه سيله مرزوق ايتسون دييور. بومبارك ذات اويله ظن ايديبور كه الفت، اتحاد، اخوت كي غايتلر كنديسنك ده عمومه قارشى تايمين ايده جكي بر منفعت ياخود دفعه چاليشه جني بر مضرت مقابلنده اولمايه جق ساده بشقه لري طرفندن تايد ايديله جك؛ ده طوغريسي كنديسي كيمسه نك نفعني دوشنميه جك ده هر كس بونك فائده سنه چاليشه جق... بولر نه بينسر حريفلردر! طاشيدقلى فكرلر نه صاحبه فكرلردر! واه، اسفا كه عدلري جداً چوق... ينه خلق ايچنده اويله لري وار كه ناسي، عدله ارشاد ايديبور، انصافه دعوت ايديبور. لكن كندي منفعت خصوصيه سنه آزيچق ناموافق كلن برحق اياقلى آلتنده چيكنيه رك مقصد مخصوصه طوغري ايليله مكدن هيچ چكنبور. صوكره بو جركتني ياطر اقدارانندن اولديني ادعا ايدليكي عدل و انصافك لوازمندن عدايديبور ياخود ايشي اولوب بدينجه يه قدر حيت فروشاني وظيفه ارشادي بر طرفه براقويوريبور.

ينه خلق ايچنده اويله لري وار كه: ظالملي، مرتكبلري، اداره سي

اجتهاده دائر

اجتهاد و منهیلر:

اصول و قواعدی و سعتیجه بر اجتهاد، آز چوق بر رأی ایله قاریشیق قیاس ایچون میدان فقهیدن بریر، بر موقع مشرعو و یرمک استمین بر فرقه اوتهدنبرو مخالفینه قارشو بر فوران بولنیوردی. بونلر بتون مسائل فرعیه، بتون مسائل فقهیه نك آنجق نصه، آنجق آثار و سفته مستند اولماسی لازم کلدیکنی سویلیورلردی. سعید بن المسیب و رفقاسی، سفیان ثوری و رفقاسی و بونلرک اصحابی بوزمره اهل سنتدن ایدی. ایشته بوفرقه بتون قوتلریله، بتون موجودیتلریله آثار و سنی تبع ایدر، آنک میدان چیقماسنه غیرت ایلورلردی. بتون افعال، بتون معاملهرینی سنن و آثاره توفیق ایتمکه چالشیورلردی. بونلرجه بر فقیه ایچون اجتهاددن زیاده بر محدث، بر حافظ اولمقدها مقبوله کچوردی. هله حفظ ایچون یک زیادماعتنا اولنوردی. عادتاً علم، حفظدن عبارت ایدی. ایچلرنده بیکلرجه احادیث شریفه پی سمدلریله برابر عن ظهر القلب اوقومغه، روایت ایتمکه مقتدر اولانلر کثرتله موجود ایدی. بالاده دخی آکلاشیلیمش اولدینی وجهله امام مالک حضرتلری کندی عصرنده بواهل حدیثه ریاست ایدیوردی. فقط وفاتندن صکره بعض اصحابی اول حضرتی امام اتخاذایده رک آنک تصور بیوردینی غایه املی آرتق تعقیب ایتدیلر. بونلرجه امام مالک حضرتلری توجه ایتدیکنی هدفه واصل اولمش ایدی. بناءً علیه اول حضرت نهایت عمرینه دکن او طریق سنتده نقدر قطع مسافه ایتدی ایسه، ایشته آتی امام اتخاذایدنلر او نقطهده ثابت قالدیلر. بو صورتله مذهب مالکی تأسس ایتمشیدی.

فقط کوره جکزرکه بو طریقک تکاملی ایچون دهاک چوق چالشمق ایجاب ایدیوردی. دهاک هنوز هدفه وصول وقوعه کله مه مشیدی. اوت، بر فرقه که اول حضرتله تقید ایتماشلردی، آنلر بو طریقده ایلزله دیلر. هپ اسکیمی کبی چالشدیلر. آثار و سننک تبعاتنده دوام ایتدیلر. عراقیلردن، حجازیلردن بر قسم اکثرینسک ابوحنیفه و مالک بن انس رضی الله عنهما یه تقدیرلری بونلرایچون بر قورورمدی. بالعمکس دهاک زیاده چالشمالرینی، غایه امللرینک میدانه کلسیچون دهاک زیاده غیرت ایتلرینی تولید ایتدی. آنلر - شافعیلر و مالکیلر - اماملرینه تقدیرلرینی آرتیردقچه بونلرده دهاک یوقارویه دهاک اساسلی بر نقطه ثابته ربط قلب ایتمک ایتدیوردی.

شو صهرلرده ایدیکه امام شافعی حضرتلری ظهور ایتدی. ینه بونلردن بر قسمی شافعی رضی الله عنهمی التزام ایتدیلر. مذهب و اصولی قبول ایلدیلر. بو مذهبه سالک اولانلرک آرتق اولجه بولندقلری طریقده ایلزله میه جککری طیبی ایدی. زیرا بو مذهب بر مذهب مستقل اولوب، آنلرجه ماضیدن اوزانوب کلن سلسله ترقینک منتهاسی ایدی. بناءً علیه آنلر ایچون شو نقطه ثابتهده قالمق ایجاب ایدیوردی. طار، فقط اوزون اولان او طریق سننی تعقیب

تدیری بوزوق اولانلری مواخذه ایدوب طورییور. لکن باقیور. سکرکه بشقه لرنده مواخذه ایتدیکنی رزائلک هپسنی برر برریاپیور. بوکبی افعالک جای مواخذه اولسی بشقه لرندن صدور ایتسی اعتباریله ایش کبی کندیسندن صادر اولنجه بتون سیئات حسناته انقلاب ایدیور! بوسایدیغمز آدملر دنیاده اپی نهدر، کوتو نهدر، طوغری نهدر، اکری نهدر بیلمزلر، بونلرک یالکزر و قتیله دویوب بالله دککری اسمنی بیلرلر. اوت بوماهیتلرک یالکزر اسمنی اوکر نمشیر لکن معناسنی اکلاماشلر انجق صهره سی کلنجه ایراد ایتمکه آلمشملر حقیقت حاله کلنجه بو حریفلر جاهل، بسپایه، شرف انسانیتدن محروم برسوری مخلوقات سافله درکه وجودلری هیئت اجتماعیه ایچون برذلدر، بونلر حیوانیت درکه سندن برپارمق یوکسله مشلدر. اک قطعی حقایق بیلر اعتراف ایتزلر. دنیاده اپی نامنه حسیات حیوانیه لری اوقشایه جق موقت لذائذن ماعدا برشی طائیزلر حتی اوآنی حظ زائل اولدینی کبی او حسندن ده ذهول ایده رک عینی ذوقک تکررینه قدر بی حس یاشارلر. کذلک کوتو نامنه ده کندیلرینه موقت برطاقم آلام ویرمن اسبابدن ماعدا برشی بیلمزلر. اوآلامک اثری قالدینی کبی هیچ مصاب اولماش کبی اولورلر. عینی آلامی بشقه لرنده کورسه لر تأثیر الینی درخاطر ایدوب ده بیچاره بر نظر تأسفله باقارلر. بناءً علیه بونلرک عندنده برشینک حسن و قبی کندیلرینه نسبتله بشقه، دیکرلرینه نسبتله ینه بشقه در. کرک ماهیت حسن ایچون، کرک ماهیت قبیح ایچون، کرک حقیقت نافع ایچون کرک حقیقت مضر ایچون بونلرجه بر صورت ثابته یوقدر.

«مصلحت عامه»، «منفعت عمومی»، «حقوق وطنیه» کبی معنادن خالی بر پیغین طمطراقی الفاظ ایزرملشیر، آغزلرنده چیکنه یوب طورییورلر. بونکله برابر سویلدککری یایدقلری ایشلرک فالتغندن مصون قاله جق دکلدر. جهالتلری هیچ شبهه یوقدرکه یک فنا بر عاقبت انتاج ایده جکدر. لکن بزویله بر عاقبت منتظر دکلز. استیورزکه ایش سوزدن چوق اولسون. استیورزکه بیوک کوچک بتون ابنای مملکت لساناً تحسین ایتمکه اولدقلری فضائی احرازه، مقتضاسنجه حرکتی سعی ایتسونده صاحبک سویلدیکنی سوزلره اهل اولدیغه او فضیلتک کندیسنی شاهی اولسون؛ شریعتیه، قانونه مطابق اعمال صالحه میدان آلسون؛ مصالح بر طریق مستقیم تعقیب ایتسون، هرکس اختیار ایتدیکنی مساعینک ثمراتندن حظی استیفا ایتسون؛ بو صورتله هم منفعت عامه هم منفعت خاصه تأید ایتسون. لکن ایچی بوش سوزلره، معناسز طنطنه لره کلنجه بونلر شدت عجزدن نشأت ایدرکه هیچ بر منفعت تأمین ایلز. انشاءالله بو موضوع اوزرینه فرصت بولنجه ینه بر قاج سوز سویله جکزر.

مرحوم شیخ محمد عبده

محمد عاکف